

10 minutenpraatje Dirk de Hen

10 minuten verhaal voor de VVG dag 29 November 2025

Hallo allemaal, ik had me aangemeld om een 10 minuten verhaaltje te vertellen over mijn familiegeschiedenis en hier sta ik dan. Waarom ik dit de titel heb meegegeven 'Een Franse Amsterdammer op de Veluwe' zal ik zo dadelijk vertellen.

Terug in de tijd. De naam "de Hen" als familienaam bestaat al zo'n 1000 jaar in Frankrijk en hoewel ik wel eens gelezen heb, dat de naam in feite een afkorting is van de naam 'van Henegouwen' heb ik dat nog niet kunnen vinden. Wel de vondst, dat een verre voorvader die als voorlopige aartsvader toepasselijk de naam Abraham had, in het eerste kwart van de 17e eeuw in de periode van het 12 jarig bestand tijdens de 80-jarige oorlog vanuit de regio Valenciennes in het Franse departement Henegouwen in de snel groeiende stad Amsterdam is terecht gekomen om daar niet meer weg te gaan.

Uit zijn huwelijken werden heel wat kinderen geboren en één van de zoons werd in navolging van een eerder overleden broertje vernoemd naar zijn vader Abraham. Ook deze Abraham wist waar hij de mosterd moest halen en werd vader van in totaal 16 kinderen van wie diverse helaas als baby, peuter of kleuter overleden.

Onder die 16 kinderen was ook de Jacob die de vader werd van de man die uiteindelijk op de Veluwe terecht kwam. Ik moet er bij zeggen dat het uiteindelijk kantje boord was, want dit kind, ook Jacob geheten, was het enige kind uit het derde huwelijk van zijn vader Jacob die in 1708 in Amsterdam geboren was. De Jacob die de connectie vormt met de Veluwe is deze Jacob die op 8 oktober 1758 in Amsterdam werd geboren.

Na zijn jeugd ging hij werken bij één van de scheepswerven waar in het centrum van Amsterdam nu het Centraal Station staat. Hij werd scheepstekenaar en later ook ontwerper van schepen, met name schepen die gebruikt werden om vanaf of naar een plaats liggend aan de Zuiderzee goederen te vervoeren. Van zijn ontwerpen zijn tekeningen en een zogenoemd halfmodel van een monsterschuit, een met 1 mast uitgevoerde platbodem en gebouwd in 1779, in het bezit van het Rijksmuseum.

Of het op uitnodiging was of initiatief van zijn werkgever, maar feit is dat Jacob ook in Elburg en omgeving is geweest om zijn modellen aan de man te brengen. Een van die klanten was mogelijk de in Hattem geboren, maar in Oldebroek wonende brouwer Gijsbert Korneliszoon Berghuis.

Gijsbert Berghuis was op 15 oktober 1758 in Oldebroek vader geworden van een dochter die de naam Hendrikje kreeg. Hoe en waar het allemaal gebeurde weet ik niet, maar feit is dat Jacob de Hen en Hendrikje Berghuis een relatie kregen en dat besloten werd om de trouwen. Dat huwelijk had nogal wat voeten in de aarde, want op aandringen van Jacob zou het huwelijk plaats vinden in Oldebroek, maar zou het stel gaan wonen in Amsterdam. Daarvoor

moest wel eerst dispensatie worden verkregen van de dominee uit Oldebroek, die verkregen werd waarna Jacob en Hendrikje elkaar op 2 juni 1783 het jawoord gaven.

10 maanden later wordt het eerste kind geboren. De op 19 april 1784 in Amsterdam geboren zoon en mijn voorouder krijgt de namen Dries Albertus mee, een naam die in de loop van enkele honderden jaren nog vele malen zal terugkeren, voor het laatste via de broer van mijn vader die op 11 januari 1911 in Zevenhuizen, gemeente Apeldoorn, werd geboren.

Na Dries Albertus werden nog een dochter en zoon in Amsterdam geboren. Wanneer Hendrikje voor de 4^e keer zwanger is wordt de politieke onrust tussen de Prinsgezinden en de Staatsgezinden in 1787 en 1788 zo groot in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en ook in Amsterdam, dat Jacob besluit met zijn zwangere echtgenote de wijk te nemen naar haar geboorteplaats Oldebroek, waar Gijsbert Berghuis de Hen op 6 oktober het levenslicht ziet. Na hem worden in Oldebroek nog 5 kinderen geboren van wie de jongste overigens maar 15 dagen oud wordt.

Na zijn komst in Oldebroek raakt Jacob steeds meer betrokken bij juridische en bestuurlijke zaken. Hij treedt in Oldebroek aanvankelijk op als notarieel getuige en protocolhouder, maar klimt op tot schout en later gemeentesecretaris. De laatste jaren van zijn leven werkt hij als gemeentesecretaris van Elburg waar hij in 1831 overlijdt. Hij is begraven geweest op een geruimde begraafplaats in Elburg, terwijl zijn in juni 1809 overleden echtgenote begraven was bij de Lambertuskerk in Oldebroek. Haar grafsteen is in de vloer van de kerk aanwezig.

Mijn voorouder Dries Albertus is in zijn leven herbergier, bierbrouwer en gemeentebode geweest, terwijl hij bestuurlijk ook is opgetreden als gerichtsmann. Ik heb het sterke vermoeden zal ik maar zeggen, dat het vele bier hem te machtig is geworden gelet op onder meer gedwongen notariële verkopen van onroerend goed en dat hij via zijn vader nog een baan heeft gekregen op het gemeentehuis.

Hoe dan ook Dries Albertus krijgt in totaal 10 kinderen van wie de jongste, geboren op 29 november 1819 in Oldebroek, de namen Dirk Gerritsen krijgt en ja, de oplettende luisteraar heeft het al begrepen. Ook ik ben naar hem vernoemd. Dirk Gerritsen krijgt 4 kinderen. Onder hen de in Oldebroek op 16 december 1859 geboren en naar zijn opa vernoemde Dries Albertus. Na een aanvankelijk bestaan als huisknecht wordt Dries Albertus treinconducteur bij de Koninklijke Nederlandse Lokaalspoorweg Maatschappij, die in de 19^e eeuw diverse spoorlijnen aanlegde en exploiteerde in Overijssel en Gelderland zoals de spoorlijn Apeldoorn-Deventer. Of het door een ongeval of ziekte is gekomen weet ik niet, maar Dries Albertus overleed op 33 jarige leeftijd met achterlating van zijn zwangere vrouw en drie jonge kinderen in Wormen, gemeente Apeldoorn.

De jongste van die drie was mijn opa Dirk Gerrits die op 31 oktober 1889 in het Overijsselse Almelo-Stad werd geboren waar zijn vader toen gestationeerd was als conducteur. Hij trouwde in 1910 in Apeldoorn met Maria de Wever, van wie de familie oorspronkelijk afkomstig is uit Voorst en regio al werd Maria geboren in Apeldoorn. Mijn opa begon als

metselaar, maar werkte later bij de Staats Spoorwegen en was bij zijn pensionering hoofd van het seinhuis op station Apeldoorn als medewerker van de Nederlandse Spoorwegen. Mijn vader en moeder zijn beiden geboren, getrouwd en overleden in Apeldoorn, terwijl ook mijn jongere broer en ik geboren zijn in Apeldoorn. Inmiddels woont vrijwel iedereen in de randstad, onder wie ook mijn kinderen en kleinkinderen al ben ik nu dus nog woonachtig in het ongeveer 8000 inwoners tellende Emmer-Compascuum. Mijn familiegeschiedenis waaronder die van aangetrouwde families is te vinden op Geneanet.

Ik dank u voor uw aandacht.